

22 พฤษภาคม 2563

วันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ

ขจัดปัญหาอย่างยั่งยืน ด้วยวิถีแห่งธรรมชาติ

18 พ.ศ.
"วิทยาศาสตร์
กับความรู้"

สัปดาห์แห่ง
ความหลากหลายทางชีวภาพ
18-22 พฤษภาคม 2563

19 พ.ศ.
"การอนุรักษ์
ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ"

21 พ.ศ.

"ผู้คน วัฒนธรรม
ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ"

22 MAY 2020
INTERNATIONAL DAY FOR
BIOLOGICAL DIVERSITY
Our solutions are in nature

20 พ.ศ.
"อาหาร สุขภาพ
ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ"

เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มปรากฏในเชิงประจักษ์มากขึ้น เช่น ภาวะโลกร้อนซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน น้ำท่วมรุนแรง ฝนแล้งต่อเนื่อง หน้าที่ดินพังทลาย ชายฝั่งถูกกัดเซาะ เมื่อปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นแล้วก็ต้องหาทางแก้ร่วมกัน แต่การแก้ปัญหาแบบเอาคนเป็นศูนย์กลางแบบเดิมมักเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ไม่รอบคอบ และยิ่งส่งผลร้ายกว่าเดิมในระยะยาว นักวิทยาศาสตร์จึงมีความพยายามเสนอการแก้ปัญหาแบบใหม่ที่ย้อนกลับไปหาธรรมชาติ เรียนรู้การทำงานของระบบนิเวศที่สมดุล สมบูรณ์ ซึ่งหนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับคือ

"Nature-based Solution" หรือ
"การแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน"

ได้ให้คำจำกัดความของ
Nature-based Solution ว่าหมายถึง

- การดำเนินงานเพื่อคุ้มครองจัดการอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยการจัดการกับความท้าทายด้านสังคม (societal challenges) อย่างมีประสิทธิภาพและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์ และดำรงรักษาประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพ

Nature-based Solution

เป็นการบริหารจัดการแบบองค์รวมที่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติ ระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพเป็นพื้นฐาน แล้วจึงค่อยพัฒนาการดูแลรักษาพื้นที่ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

การแก้ปัญหาน้ำท่วม

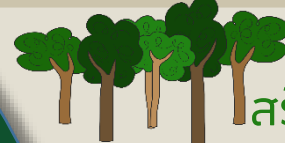
แบบอาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐานจึงหมายถึง

การรื้อฟื้นความรู้เกี่ยวกับห้วยหนอง คลองบึง การไหลหลากของน้ำ การฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำที่คอยรับน้ำตกตะกอน

การแก้ปัญหาคัดลอกน้ำ

แบบอาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐานจึงหมายถึง

การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ สร้างระบบกักเก็บน้ำย่อย ๆ ในระดับท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดิน การเพาะปลูกชนิดพันธุ์ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง

การแก้ปัญหาคัดลอกน้ำ

แบบอาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐานหมายถึง

การเข้าใจรากของปัญหาต้นทาง และฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นพืชชายหาด ป่าชายเลน หนองทะเล และปะการังที่ล้วนเป็นปราการทางธรรมชาติ

ตัวอย่างในประเทศไทย

พ.ศ. 2559 โครงการ Mangrove Action Project หรือ MAP ได้ร่วมงานกับ IUCN และองค์การบริการการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินโครงการสาธิตนำร่อง เพื่อแสดงการใช้แนวทางการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลนแบบธรรมชาติ (CBEMR-Disaster Risk Reduction through Nature-based Solution) ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพให้กลับคืนมาดังเดิมให้มากที่สุด โดยเริ่มดำเนินการฟื้นคืนความสมบูรณ์ของป่าชายเลนในพื้นที่นาถุ้งร้าง บนพื้นที่เกาะกลาง เกาะเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในพื้นที่ปากแม่น้ำกระบุรี ตำบลคลองประสังข์ จังหวัดกระบุรี และหวังผลในการขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

พ.ศ. 2562 กรมทรัพยากรน้ำ โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และฝ่ายจัดการน้ำชุมชน ได้เข้าร่วมในโครงการ Nature Based Solution (NBS) ตามแนวทางของสหภาพยุโรป (EU) โดยได้คัดเลือกพื้นที่คลองรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นแบบในการดำเนินงานจัดการดูแลพื้นที่คลองอย่างยั่งยืนตามแนวทางธรรมชาติ

ธรรมชาติคือทางออกของปัญหา

ตั้งแต่ความยากจน ความ (ไม่) มั่นคงทางอาหาร ความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไปจนถึงภาวะซึมเศร้าในหมู่คนเมือง เราต้องหันกลับมาเรียนรู้จากธรรมชาติช่วยกันสร้างพลังความเคลื่อนไหวนี้ ให้เกิดขึ้นกับคนทุก ๆ กลุ่มในสังคม โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ให้หันมาสนใจและมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติมากขึ้น ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์จะเป็นทางออกให้กับปัญหาต่าง ๆ มากมายที่กำลังรุมเร้ามนุษยชาติทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาวะทั้งในระดับมหภาคและระดับปัจเจก และการดำเนินงานที่คำนึงถึงธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพเป็นพื้นฐานจะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

เอกสารเผยแพร่เนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2563
จัดทำโดยกลุ่มงานประสานงานกลางอนุสัญญา
กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โทร. 0 2265 6558 E-MAIL: nfp.onep@onep.go.th, nfp.onep@gmail.com

อ้างอิงจาก:

- https://greenworld.or.th/green_issue/ได้เวลากลับไปหาธรรมชาติ-2/
- โครงการนำร่องเพื่อแสดงการใช้แนวทางการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลนแบบธรรมชาติ (<https://www.youtube.com/watch?v=BbKOTLoHJ8o>)
- IUCN (<https://www.iucn.org/commissions/commission-ecosystem-management/our-work/nature-based-solutions>)